

LO TEATRO CATALA

PERIÓDICH INDEPENDENT,
DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos
de 'l Teatro de Catalunya.

Preus per suscripció

En Barcelona 1'00 ptas. trimestre.
Fora 1'50 " "
Artistas d' ópera . . 25'0 " l' any.
Abonats protectors. una pesseta cada mes
Pago adelantat.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Diputació, n.º 125, 2.on, 3.ra

Sucursal per cartas y avisos:
en l' Arxiu lirich dramàtic de
D. J. Gelabert, Unió, 5, 3.er, 2.na

Preus de cada número

Número corrent 10 céntims.
Id. atrassat 15 id.

Los abonats protectors tenen dret á
dos exemplars de cada numero de LO
TEATRO CATALA, a que s'publiquin no-
vas que 's convinga mentres no desdi-
gan de 'l setmanari, y à obtenir rebaixa
en los preus de 'ls anuncis particulars.

ISANTA IGNOCENCIA!

En Francisco, es lo que se 'n diu un bon home. Propietari de la caseta que habita en Santa Margarida de la Ràpita, y duenyo de dues vinyas y tres mojadas de horta en lo mateix terme, ¿qui mes felis qu' ell?

Sa única taleya es lo noy gran, en Juanito, que fa tres anys es à ciutat pèra ferse metje; perque, això sí, tè cap per 'xo y molt més. Ja de menut hi portaba inclinació per la medicina; que ho dugui sino 'l porç de 'l notari de 'l poble, que ara fa sis anys, à 'l ferse las butifarras, va véurer en la carn trinxada unas bestiolas que fins los diaris de Barcelona varen dir després qu' eran microbios ó cosa aixís.

Lo burro de 'l hostalé també n' es bon testimoni de la sabiesa de 'l noy; ab such de garrofa verda y magnesia *fervasenta*, li va curar un mal de ventre que no 's podia tenir dret, ni de quatre potas.

Es lo que diu en Francisco: per totas las cosas de 'l mòn se 'n ha de venir de mena, y 'l seu fill per curar tola classe d' animals es la nata. Lo que li falta no mes es lo *practicament* de la cura de personas; que per lo demés ray. Sols per 'xo fa tres anys qu' es à ciutat, costantli un bon grapat de pessetas, y sols per aquestas (las pessetas) lo bo-de 'n Francisco, deixant dona y canalla à casa, armat de bastó y paraguas y sols ab una mudada en un senatxo, determina baixar à Barcelona la diada de 'ls Ignocents, per' donar una sorpresa à 'l noy.

Que 'n Francisco no havia estat à ciutat feya à la ratlla de 20 anys. Ell creya encara que 'l estació de Tarragona subsistia en 'la plassa de Catalunya, lloc que avuy ocupa Eldorado; per 'xo à 'l desembarcar en lo passeig de 'l Aduana, tota la seva taleya era buscar la Riera d' en Malla.

—¡Cóm cambian las cosas! ¡Ahónt rediable han posat Barcelona! -deya 'n Francisco.- L' han tomnat tota! Pero báh, mentres sápiga trobar lo carrer de 'n Codols, lo demés m' importa poch.—

Gracias à un municipal de bon génit, nostre bon pagés, al cap de mitja hora de creuhar carrers, ja 'l tenim trucant en la casa de dispesa de 'l seu Juanito. Una senyora de bon regent obra la porta.

—Per qui demana?

—Per en Joanet, pe 'l noy gran. Jo 'sòch son pare, Francisco Cuninellas, per mal nom *Baxinga*.

—Passi, passi, Ja 'l' esperábam.

—M' esperaban? ¡Sí que es raro!, perque jo no som dit à ningú la meva arribada.

—Segui, segui.

—Donchs seyem.

—Qué vól pendre' alguna cosa?

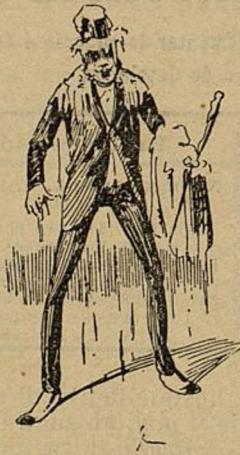
—No cal. Ja som fet un àpat a Martorell; gracias. Lo que si voldria es veure' à 'l noy.

—Ja 'l veurá; no pót trigar gayre, perque en aquesta hora sempre es aquí.

—Y èqué tal, qué tal? ¿ja fa bondat?

—Moltó. Es un bon xicot y...
 —¿No retira pas tarl?
 —Molt dejorn; aixó sí que ho té.
 —Ja m' agrada. Aixó d' pèrdrer nits com sè que molts fan, es un *perdiment* de salut.
 —Ell sempre retira de bon matí.
 —¡Bravo! Aixó es aixó. Endemés, jo som vingut per véurer com està de *midicina*, porque fa temps que estudia y no sè res mes que lo que diu en la carta que m' escriu demanant quartos; que aviat lo *reprobarán* y que... ¡vaja! que ja sab molt.
 —Sí, sí, de saber si que sab... No li diré mes que...
 —¡Ning, ning!
 —¡Qu' es aixó!
 —Que trucan. Ell es; conech lo modo de trucar. Ab permís.—
 Efectivament, era 'n Joanel; pero ¡en quin es-tat! Mireulo.

—Dg' ahont surts, noy?
 —¡Hola, pare! ¿Sòu vos?
 —Sí, jo sòch. Tú sí que no ho sé pas si ets tú.
 —¡Qué voleu ferhi! A 'l passar pe 'l costat d' una casa en construcció, a un manobre li ha caygut una gaveta plena de cals y... ja está tot explicat.
 —¿Y ara, qué farás?
 —Ara mudarm' y...
 —Sí, sí, cuya.
 —A 'l moment.—
 Tal dit tal fet. Al cap d' un quart ja tenim á ne 'n Juanito com surtit de la capsa. Son pare l' abrassa... tocan las dotze, y per celebrar la vinguda de l' papá —com diu sempre 'l noy que está fet un verdader senyor— surten á entaularse en la millor fonda de Barcelona.

No cal dir que la dispesera també fòu convi-dada, que va acceptar y que 'n Francisco pagà 'l gasto.

Qui també ha pagat lo gasto es lo lector, puig lo director de LO TEATRO CATALÁ va encarregarme que fès un articlet propi pe 'l dia de Ignocents y... jo he fet aquet.

¡Me sembla que mes inocencia!...

LL. MILLÁ.

¿LA CONVENIENCIA DE LA PATRIA

Ó LA PATRIA DE LA CONVENIENCIA?

En mi vida he escrito un artículo de inocentes.

Hoy voy á probar de hacerlo.

Si sale bien, tal vez será para mí uu medio de ganarme la vida.

Y tal vez se la proporcionaré también á LO TEATRO CATALÁ.

¡Quién sabel!

Porque en este mundo hay más inocentes que sabios.

Hay en primer lugar todos los que dejó el rey Herodes.

Y después, los que han nacido desde que él murió.

Y rete-después, muchos que, aún cuando no lo parecen, lo son también, y están esparcidos por todo el globo aereostático... ¡ay, terapéutico!... digo, terráqueo.

De las cuales una buena porción han caído como la langosta sobre Cataluña.

¿Te figuras, lector caro ó barato, que no es así?

Pues lo es, repito.

Y donde abundan, es en el campo del catalanismo.

En ese campo los hay de todas especies.

Pero algunos usan siempre dominó ó manta, que para el caso es igual.

O cuando menos llevan cubierto el rostro con antifaz.

Porque parece que quieren la conveniencia de la patria y lo que buscan es la patria de la conveniencia.

Es decir, la conveniencia de *ellos*, no la de la patria.

¿Puede darse mayor *inocencia*?

Pero no la muestran: la tienen escondida: es, como si dijéramos, de contrabando.

¡Ay, si algún guarda experto les pinchara el lío!

¡Bah, bah! dejémonos de *llos*, que la cosa traería malicia y hoy solo trato de endílgar un artículo *inocente*.

*
**

Pedro quiere á su madre: esa es Cataluña.

La madre es amada también por su otro hijo Pablo: ese es, pues, hermano de Pedro.

Pedro quiere dar pruebas de su amor pavoñándose, gritando mucho, alborotando mucho, haciendo mucho ruido, dándose más lustre que el betún mismo que el limpiabotas emplea al cepillarle los zapatos, y cuidándose de cosas superficiales que en último resultado redundan en provecho de Pedro y sus secuaces; pero no de su desgraciada madre.

Esta quiere ser muy amiga de sus hermanas.

Desea que en nada hubiese exageraciones.

Ni aún en lo que las exageraciones la favoreciesen.

Esto es también lo que anhela Pablo, aun cuando no sea esa su conveniencia personal.

Y á pesar de que los partidarios de Pedro, hoy por hoy no hagan caso de la amante idea de Pablo.

O que, aun cuando hagan caso, aparenten no hacerlo.

Tenemos, pues, que Pablo y los suyos van á la conveniencia de la madre, que es la Patria.

Tenemos, por consiguiente, que los amigos de Pedro y éste desean su conveniencia para figurar y darse tono.

Pero dejemos ya el tema, que se pone grave, y hoy, como digo, deseo escribir para *inocentes*.

*
**

¡Autonomía, autonomía... y homeopatía!, como dice el fecundo Pitarrá en *La Esquella de la Torratxa*.

¡Ajajá! esa es la píldora para la *inocencia* catalanista.

¡Autonomía! que produce el mismo efecto que *El presupuesto de la paz*, de D. Emilio.

¡Autonomía! Buen título para una obra de magia, que de la noche á la mañana transformase nuestra querida región en un inmenso jardín de plantas olorosas y de exquisitas y delicadas flores.

Pero flores sin espinas, porque *Espinás de una flor* ya lo escribió en su tiempo Campodón.

Por cierto que, para mí, no lo escribió con pluma de gacela.

Creo que lo escribió si acaso con la misma pluma que sirvió á Zorrilla para su *D. Juan Tenorio*.

Que allá se van ambos dramas en punto á popularidad.

Más dejemos tranquilos al malogrado autor

de *Flor de un día* y al célebre poeta vallisoletano, que ni uno ni otro son inocentes.

El primero merece respeto porque descansa ya en la paz de Dios: el segundo es respetado por su gran talento.

Volvamos á nuestra magia *Autonomía ó Separación*.

Que es, en este caso concreto, su sinónimo.

Una matrona desgañitándose para ser libre; otra matrona desgañitándose para esclavizarla; un *matrón* pretendiendo dominar á ambas matronas; varios pigmeos, intentando defender á la primera en lenguaje incomprendible para aquel y para la segunda.

Escenas de lucha amorosa y patriótica.

Fanfarronería y presunción por parte de los autónomos; mandatos, exigencias y desprecios por aquellos que no les atienden porque no las entienden.

Muchas mutaciones, muchos cuadros, mucha palabrería sin controversia en unas partes; poca buena voluntad en otras.

Resultado final, cero; representado por una brillante apoteosis, en cuyo fondo se destaque, en medio de dorado campo, la palabra *Homeopatía* en grandes letras verdes como el color de la esperanza.

—¡Psit, psit!

—¿Quién llama? ¡Ah! me avisan que ya me aparto otra vez de la *inocencia* propia de este *inocente* día.

*
**

La apoteosis de que hablo, ¿qué demuestra?

La existencia de dos escuelas: la de los *inocentes*, que se figuran de un salto llegar á la cima del monte de sus deseos catalanistas, sin ver que se exponen á que dé un salto mortal su *Autonomía*, y la de los prudentes y pensadores que fían á la *Homeopatía* el establecimiento completo regional.

A los primeros, aficionados á saltos embriagadores, les domina la fatuidad y el egoísmo: á los otros les gnia la lógica y el deseo de fraternizar con las regiones.

Estos quieren curar homeopáticamente á la madre patria: esto es, á pequeñas dosis, sumiendo poco á poco, pero con seguridad.

Pedro y sus satélites no escarmientan, no ven, y por eso no alcanzarán, como parece desean, la conveniencia de la patria. Pablo y los que le siguen, con su cimentada base podrán llegar más fácilmente á alcanzarla.

Estos van á la conveniencia de la patria: aquellos, con intención ó sin ella, se hallan en la patria de la conveniencia.

¿Quiénes son más *inocentes*? ¿A quiénes debemos dedicar el presente artículo?

Véalo el lector.

Y basta; pues leído y releído lo escrito, veo que no sirvo para escribir *inocentemente*.

A. CELGAS.

UN HÉROE DESHONRAT

ó 'L CISTELL DE 'LS OUS

(POESÍA INCOMPRENSIBLE QU' OBTINGUÉ ACCÉSIT EN LO TERCER CERTÁMEN DE *La Seba*).

La avaricia es lo remey espiritual pe 'ls ulls de poll.

Duya tan sols vint rals á la butxaca
Ipobre ninetal y era 'l mes d' Abril;
mes tenia la cúa com un' haca
que menjaba monjetas ab pernil,

La nèu à borrhalls per la verdiça
semblant un rastre d' alls 'naba cayent,
quant trobantse ab sa esposa prop d' Ibissa
cap a Madrid vegè surtia 'l tren.

—¡Y ab quin carinyo a 'l véurer tal destrossa
un xino la miraba pòch á pòch,
encar que cego à cansa d' una còssa,
qu' un dia li clavaren á un cert llech!

Llavors agafa un' arma y sens temensa
se begué un got de llet en 'vent dinal;
y aquell caball volaba com un ensa
y 'l gos es aba sens poguer dir blat.

A la finestra un rossinyol cantaba,
y a 'l cap de vall, de tan menjar fideus...
un home de 'l vehinat boy s' alababa
de que venia de rentarse 'ls peus.

—¡T' estimo! —li va dir y 'l dú de closea
de la butxaca se 'n tragüè un garrot,
perque anaba a 'l darrera d' una mosca
que l' altre dia li agafa singlot.

Mentrestant en la nau en qu' ells fugian
se va sentir un exòtic estornut,
com si fossin los ronchs de 'ls que dormian
ó com si haguès caygut un geperut.

A 'ls pochs moments vingué l' invasió russa
y un grupo d' homes s' espanta de pò;
y à mi 'm picaba 'l coll una vil pussa
y jo 'm grataba 'l nas per distracció.

De 'l reo 'l ignorancia era probada;
lo butxi va entornarse 'n de mal grat;
y après no 's va sentir per l' encontrada
mes que los brams d' un ruch enamorat.

• • • • •
• • • • •
• Oh, pares, qu' heu llegit tan trista historia!
No la o'videu si es qu' heu tingut fillets;
y si no n' heu tingut... feune memoria
pèra poguer contarla á 'ls vostres nèts.

ÀNGEL RIUS VIDAL.

Revista Teatral

GRAN TEATRO DEL LICEO.—Funció arxi-fomenal, l'rich, acróbata - mimica - correogràfica, sense mala intenció y à benefici de l' Mtre. Mignona.

Per indisposició repentina de 'l redactor encar-

rregat de fer las revistas de 'l Gran Teatro, prench la ploma, ab lo propòsit de dar compte a mòs lectors d' una excepcional funció que tingué lloc el dimecres, 28 de 'l corrent mes, dia de 'l meu Sant. (Me dich Ignocenci per servirlos).

Deixaré per ell la feyna—que no es poca—d' escriurer y filosofar la interpretació de *Otello* la setmana entrant, si es que encara viu per no haverlo mort lo metje que 'l visita, que tot podría ser. L' espectacle anunciat, era de lo mes variat que darse pugui. Lo Sr. Val-lesini, director artístich, *mistich y formatje de... Parma*, va fer colocar uns grans cartelons anunciant lo benefici ab un epigrafe pompós y apropiat *Gran enserada d' onore* (això es italià, per si no ho sabíau). La primera part de 'l programa consistía en l' estreno de una ópera en un acte y varios quadros, ab personatges mes ó menos auténtichs, titolada: *Il caval-lo biancho* ó *Il baile dal Reale Matrimonio*. L' autor de 'l llibret era lo *conseqüent y popular* crítich musical senyor Puiggallini, que va encarregar la música rescalfada á un bon senyor qu' apunta desde la conxa ahont ha posat una botigueta de betas y fils y plata y or, per ferse un passament per ell y per la familia. La direcció estava encomenada á l' eminent Mtre. Sr.... Histérico Mignona per saldar certas diferencies de poch mes ó menos entre en Puig... etc., y l' Histéric... ¡Res, secrets de familia!

A las vuyt en punt va aixecarse *il sipario* y va comensar l' espectacle... Lo primer que 's va notar en la música de 'l Sr. Aneu... Ennomdedeu, van ser los efectes de llum, dignes de *Menció* per lo nous y variats. De primer, llum elèctrica á tot drap... Un crit d' admiració y entusiasme, va saludar aquesta desconeiguda millora musical. N' hi havia per tots los gustos... De verda, blava, roja, color de taronja y de gos com fuig; en fi, un *tarrabastall* de colors que daban lo *Ki ki ri ki*: pero ¡ay! la concurrencia, y sobre tot alguns amos de casa ó *proprietaris*, van trobar que l' *aria* era massa freda y 'l temps molt crù... ¡Pòbrets!... ¡Efecte de las taras y de 'ls anys!... ¡Cambiem los metxeros?... Dit y fet: en compte d' electricitat, llums d' oli; pero encara se sentia fret...

—¿Poseimhi gas potser?... —*Oca*;— pero lo fret tossut y mes tossut, fins que per últim, va acordarse substituir cada hèch de gas per una estufa Chambersky. Aquesta idea lluminosa va ser filla d' en *Juanito*, un home molt petit que no hi véu gaire y ab ulleras menos... Las grans ideas ou *van elles te nichet!* Los senyors propietaris van quedar molt satisfets, perque havían gastat en va (cosa que no es la primera vegada); pero á'l menos estaban calents y podian agafar una pulmonia á la surtida.

L' argument de la ópera es interessant y digne de estudi.

L' escena representa la sala d' administració d' un *Temple de l' Art* en temps de 'l rey Wamba ó Xamba (no me 'n recordo bé) en la ciutat de Barcino (época wisigoda).

Varios caballers juntats fan un àpat que presideig lo senyor *Tantsemendona* (per mal nom *Zucarini*). De prompte apareix un *caval-lo biancho*, lo protagonista, qual entrada està indicada per un loch de *trombes* en dò, fabricadas per la casa ¡Ay mé!... (en català vòl dir ¡ay de mí!) Lo caball blanh promet á tots los *juntats* portarlos á un paradís desconegut, plé de delícias sens fi y ahont de vespres hi refilan aixams de rossinyols y s' hi troban las sublimacions de 'l art en totes las sevas manifestacions. L' única condició es que aflixin la mosca, cosa que fan desseguida tots los juntats, los demés amos de 'l establiment y alguns neòfits que s' abonen generosament pe 'l millor èxit de la empresa. Després d' una tempestat plena de llamps y trons y pedregada, que desempenyan á la perfeció los dos solistes senyors *Tuoni* y *Lampi*, apareix

lo segon quadro qu' es una preciosa decoració representant los *Llums*, deguda á la brorxa de 'l senyor Vilomara. Los caballers *juntats* contemplan extasiats las maravellas d' aquell lloc. A mà dreta de la escena lo tenor senyor Collina fa macraron a la italiana ab la *mignon*; lo senyor Planxarti escriu una part nova pel baritono de'l *Vascallo* á mida de'l seu gust y facultats; á l' altre cantó la senyora Vent d' acha, desatona vestida d' astrólech de color de viola ab *lenteguelas* de plata, qu' es un trafo que li va fer lo senyor Malcap pe'l primer acte de'l *Otello*: lo senyor Borotatti, disfressat de bé fa forças lligat á un roure y á tot aixó la tiple senyora Mañosa y lo baix senyor Ves-abcompte, fan equilibris en la corda fluixa servint-los de contrapés una *barra* de fusta especial, fabricada per la casa *Gorilla y C.*. Devant d' aquest espectacle, los *juntats* volen protestar; pero *il caval-lo biancho* 'ls ensopeix ab lo seu poder sobrenatural y l' ópera s' acaba cantant tots los artistas ab ironia. ¡Qué li darem á ne 'l Noy de la mare!... rodejant 'ls *juntats* propietaris y abonats que dormen lo dols són de la ignocencia. Lo mestre Mignona en nn arranque de'l seus va agafar-se de'l cabells y ell mateix va aixecar-se enlayre.... May havia ratllat á tan gran altura!

La segona part de'l programa, consistia en la solemne ceremonia de la coronació de Santa Ignoscencia, excelsa patrona de'l gran Teatro. Lo busto lo formaban dos caras: una d' abonat y l' altra de propietari. Mentre van desfilá 'ls *cantaires* y altres empleats, depositant coronas d' herbas á 'l peu de la estàtua, lo senyor Fonteta, vestit de dimoni, cantaba *Tu que fai l' adormentata...* á la senyoreta Junta que pesava figas á dall d' una finestra. Lo senyor Vallesini estava a l' altre cantó de escena, portan en la mà dreta un frasco de *Càllida Escrivá*, mentre ab la mà esquerra feya sonar diners en la butxaca de la hermilla, tot cantant la preciosa romança titolada: *A tutto questo, io mangio al Lyon d' or.* L' espectacle va terminar ab una extraordinaria audició telefónica pèra la qual varen aprofitarse varias rateras de guardarrropia collocadas 'ls dos proscenis baixos. Aquesta última part sigué sorprendent per lo inesperada. Restablert lo silenci, 's va sentir tot d' una una veu de nás y ploranera com la d' un gos qu' ha perdut l' amo...—Y ara?..—¿qué es aixó?—murímura tothom...

Era 'l teléfono que 'ns portava desde Madrid, l' eco d' una veu de 'l tenor Valero, somicant *¡Dómándolo Isabel!*

¡Oh poder maravellós de la ciencia!...

INOCENCI SAGETA.

Bellas Arts

¡Hosanna! ¡Aleluya!

La emoció mes gran embarga mon esperit. Lo triomf mes imponent ha coronat nostros esforços. ¡Viva 'l verisme!

Y es tanta la satisfacció qu' anida en mon cor, que vèrament no sè com dar comens a eixa crònica, tasca setmanal pèra mí sempre tan fácil y avuy tant difícil; y es que los grans aconteixements, aixís polítichs com socials y artístichs, tenen sa dificultat en ressenyarlos segons es sa grandesa, y 'l d' aquesta setmana es tan colossal com inesperat y de gran resonancia y conseqüencies en lo mon de 'l art. Fora digressions y sàpigan d' una vegada mos lectors de fora, puig a ells sols va dedicada aquesta crònica, que tota la gran ciutat de Barcelona está alarmada, a l' extrém que no hi ha reunió de dos personas, sia en carrer, café, cassino, teatro, ó en familia, que parli d'

altra cosa y que no comentí l' èxit colossal alcançat pe 'l sorprendent quadro exposat aquesta setmana en lo concurregut Saló Parès, lloc ahont se feya tan difícil arribar ahir y avans d' ahir, dada l' aglomeració de gent perteneixent a totes las classes socials que emprenyentse, enmatxificantse y fins atropellantse, feyan via vers la citada Exposició, com difícil ha sigut sempre fer anar gent a 'l Hotel de Ventas de 'l carrer de la Portaferrisa. Afortunadament, desde ahir l' Ajuntament, previsor y en vista las desgracias esdevingudas, va posar dos municipals de caball, vestits de gala, a 'ls dos extrems de 'l carrer de 'n Petritxol, sense qual previsió haguera estat molt possible que per causa d' aquest quadro hagués resultat feta la reforma que d' aquell carreró projectà en Baixeras.

Mos lectors de fora 's preguntarán: ¿Qué té aquest quadro per haver despertat entusiasme tal? ¿per haver conmogut un centre tant important en Bellas Arts com la capital catalana? ¿per haver obtingut sols elogis y no haver merescut la més petita protesta, ni la més infima crítica per sa forma y per son fonbo? A lo que jo contestaré: Donchs res, ja que ell ni té assumpt, ni tema, ni cap d' aquelles cosas que, segons los académichs de Madrid y gent rancia de per tot, són necessàries pèra produhir una obra d' art; y a aixó, que podra semblar a tots mos lectors de fora y fins a 'ls de dins no acostumats a 'l mitjà ambient de París un defecte, a aixó es degut son èxit verament fenomenal.

Jo ja sé que encara hi ha gent de hupa en ciencias y en arts y gran nombre de públich que vol véurer quadros històrichs de reys é reynas, prelats, condes e marquesos, condesas é trovadors; mes eixa gent es gent de mal gust, gent atrassada; tots ells són conservadors é carlins. Nosaltres los del progrés que havem tingut diners pèra viure en llochs estranyes de París, los que vivim en l' any 1892, no volem res d' aixó; ni negruras, ni maniquís, ni modelos. Pèra fer un quadro 'ns sobra tot, no necessitén res ó ben poca cosa: una mica de barra y prou. De colors, fora tots menos lo blanch, lo groch, lo blau y 'l carmi, colors aquets dos últims indispensables pèra fer ia entonació gris-violeta de respecte en nostra escola. Mes joh plaher! Eixa escola tan combatuda fins ahir, de resultas de 'l quadro exposat es avuy importantissima, imponent, Tots los històrichs s' han passat a nostra part, tots; en Caba, en Galofre I, en Ribera, en Fabrés, l' Urgell y tutti i peci minuti. ¿Se vol triomf més gran? Si fins tením pòr que en Russinyol y en Casellas se 'ns trastoquin!

La premura de 'l temps y 'l gall, las neulas y 'ls turrons, nos han privat de poder oferir a nosaltres lectors las primícies d' un grabat reproduint lo quadro; mes, á falta d' ell, aném a descriure'l, demanant avans indulgència a 'l incògnit autor y a 'l públich si, donada sa complicació, (que n' hi ha, per mes que alguns, molt pochs, envejosos no n' hi trovin) nos fes ométrer algun detall.

Comensaré agrahint molt a 'l senyor Parés l' interès pres vers l' obra, á la que, volent donar tota la merescuda importància, deixá sola en lloc preferent y d' honor, convertint lo saló en un florit jardí de 'l qual totes las flors despedían la fragant olor de *veloutine fay*, flaya avuy de moda en la *hife-lifa*. Dintre d' un march de colossal amplitud, fet de ferro repujat imitant fullas de bleda entrellasadas ab aglans, se troba la tela que ben be midara uns set metres dos centímetres d' ample per dos metres d' alt. Aquesta tela de llinet crú molt granat, que fins sembla d' arpillera, no esta preparada, com de costum, pèra pintar quadros esgarrifosos, (la nova escola no precisa res d' aixó), lo que obliga a tenirla resguardada ab un

vidre que li acaba de donar la vaguedat tan cercada y sols per nosaltres trobada.

La tela està en sos dos terços pintada d' una tinta entre blanca y groguenca que reproduheix una paret de 'l carrer Cremat à las 11 de 'l matí. En la paret hi bat lo sol; mes no 'l sol meridional, aquest sol de *pan y toros*, sol brillant de Andalusia, sol ordinari, sino un sol fí, aygalit, senyoret, sense forsa; en fí, un sol de París. Lo restant ters de la tela té 'l tó gris, aquell color indefinible que ningú ha pogut mai imitar, y representa la mateixa paret privada de la llum de 'l sol. Devant de la paret copiada debia haverhi un burro ab son corresponent morralet, de 'l qual sols se'n véu la sombra de 'l cap pintada en la tela, qual cap té, com es natural, la mateixa entonació gris de la part sombrejada; resultant, per tant, dos solas tonalitats en lo quadro. Mes aquí està 'l prodigi, perque dintre d' aquesta tinta unida en apariència, s' hi véu, s' hi endevina tot lo relleu de 'l cap de 'l burro; se 'l hi véu móurer las barres, (perque 'l burro menja) y fins s' endevina quina class de gra tritura. No faig menció de les accidentacions ce la paret, los millions de matisos que dintre las dos tonalitats s' apercibeixen: tot això no es res dintre la vida, la veritat de 'l cap de 'l burro; l' aire, la llum, la perspectiva: en una paraula l' encant, l' encís, l' arrobament qu' eix quadro produheix. Sols així s' esplica que en un sol dia hagin desfilat devant seu aprop de 70,000 persones, y es que á Espanya no tenim res que s' hi puga comparar, ni en lo antich ni en lo modern. ¡Cón nos envejarán los madrilenyos!

Jo crech que mos estimats lectors estarán tots de nostra part, qu'haurán ben comprés nostra alegría, y que fins trobarán ben justificada la conmoció haguda en eixa ciutat condal, de aquest centre, empori de 'l art, ahont la vida intel·lectual d' Espanya lè son assiento y desde ahont nostre triomf repercutirà avassallador per tota la nació, pesi á Madrazo, Balart, Balsa de la Vega, Picón y demés crítichs de la Cort. Gracias á Rossinyol, á Casas, y posteriorment á Graner, y avuy á tots, perque avuy tots són uns y, una sola l' aspiració, s' questa ben potent, tenim escola propia y ben manifesta en lo quadro exposat y en la unanimitat de criteri, per quals concausas sols cal exclarar ab tota efusió y ben fort: ¡viva 'l Verisme!

*

Pèra celebrar l' aconteixement descrit, de tanta munta y ressonancia en lo vell y neu continent, se reuniren eixa tarde en amistós y fraternal brenar tots los pintors y pintorets de la capital y districte de las Aforas. A causa de son gran nombre, l' aplech tingué lloch en un envelat tan luxós com artístich que exprofés per' eixa gran solemnitat, montaren los germans Vilanova en lo Saló de S. Juan, lloch espayós y l' únic capás d' aplegar mes de vuit mil artistas. L' aspecte que presentaba aquella munió de eminentias, gloria y orgull de la terra catalana, sols vejenlo 's pót concebir. Mes l' efecte que més nos impresioná á tots fou quant en Meifren, lo Castellar de la pintura, á 'l final de son inspirat brindis invitá á tots los, presents á olvidar rencillas passadas y darse l' abras fraternal: allavoras se vegé en un sol moment móurers ben aprop de vint mil brassos y se sentiren mils petóns: la aliansa estava feta. Los brindis menudejaren y foren tots aplaudits encaire que la gran majoria ni 'ls sentia ni entenia. Mes quant l' entusiasmé alcànsa son gran algít, fou quant lo gran precursor de 'l verisme anunciá qu' anaba á presentar á la reunio à 'l autor de 'l quadro, fins allavors desconegut. Tothom s' aixeca y descubrí son cap: lo silenci mes imponent se feu; ressonà de prompte un aplauso unànim y ca-

lurós, y tots vejeren ab la consegüent sorpresa pujat dalt de la cadira presidencial y saludar ab aquell sombrero d' alas planas, tan célebre com l' autor y complements de la personalitat vivent mes important de Catalunya, á 'l celebrat autor de *La mort de S. Francisco*, é allavoras de sorpresa y d' emoció esdevingueren tots morts é axís finí l' art pintòrich català á 'l 28 de Desembre, dia dels innocents, de 'l any 1892.

DR. SEVER.

? . . . ?

Sant Andreu de la Barca, tomaqueras,
arrel de malví, flors, paper d' estrassa.
salsitja, cuixinera, plom, mostassa,
safreig, arbres, formatge, carreteras.

Pins, sabatas, caballs, pous, llumaneras,
fanals, orgas, camell, arrós, catxassa,
hospital, capellans, trampas, mordassa,
bando, vinagre, fret, escupideras.

Castell, soldats, tabaco, carambolas,
estisoras, quinqué, camisas, lletra,
ratera, sabatillas, aygurdeut,
ganibets, calderilla, toballolas,
pebrots, llana, turrons y... etcetera, etcetera.
¿Heu vist mai cap sonet tant... innocent?

J. STARAMSA.

QUI LI PIQUI QUE S' HO RASQUÍ

*Lo turró tothom lo vól,
ó mort de 'l Ajuntament
de los confiteros en
la calle de 'n Petritxol. (*)*

PPRIMERA PART

Ja estan fets los planos: lo calderer fa las casetas y 'ls rumiols y 'ls perols y la payna; ja està á punt lo mármol ahont se faràn los carmelos, y 'l bnrrro (no aludeixo á ningú) per fe 'ls turrons, y la escala de 'ls bolados, y la greixonera pe 'l forn que hi haurá en un de 'ls extrems de 'l gran obrador nou.

També s' ha provehit ja d' ollas de terrissa á la Sagrera per explotar lo ram de 'l sucre candi, y també hi ha 'ls neulers, esperant qui 'ls portará avuy que n' es dia.

Pero com que falta lo millor, ó siga 'l laboratori, ó 'l obrador, ó digali com vulgui 'l lector, per poder colocarhi tants trastos de ferro y coure vell, lo senyor Galipau, mentres no estiga llest lo local qu' ha llogat en lo carrer de las llaminaduras, de las estampas y de las Bellas Arts, álias l' espayós carrer de 'n Petritxol, utilisa encara l' antich magatzem de 'l carrer de las Moscas, nom apropiat per tenirhi una fabrica de *dolsos*, com no falta qui aixís ho diu en català.

Allí té 'l senyor Galipau una colla de fadrins que se li menjaran la camisa. Y vés ab aquet fret, i quina fila fará 'l pobre tot nú!

Sort que podrà escalfarse prop de la foganya.

Pero escoltem á 'ls fadrins que discuteixen y gandulejan com si fossin ja á la nova casa gran.

Son varios: n' hi ha un que 'ls ven l' oli pe 'ls

(*) Estil Pitarra en *Palots y ganxos*.

neulers, pe 'l mármol y per tirarlo á la casseta quant vòl bessarne 'l sucre, y que no content ab tenir aquest encarrech, també 's cuida de fer portar l' aigua per las clarificacions, perque diu que es una aigua de molta *esperansa*. Aquet es lo fadri major, y per lo molt que fuma, podria fer innecessaria la xumaneya, perque ell fuma més qu' una xumaneya de barco ó de locomotora.

Aquet fadri ha lograt convencer á 'l senyor Galipau de que l' aigua de Esperansa es d' una mina que dóna doble dolsor á 'l sucre y que, per lo tant, ab la meytat de sucre n' hi ha prou. Es com aquell de la *Cura de moro* que de la mina 'n treu llumaneras fetas, perque aquest ne treu llumenetas ó dobletas de cinch duros.

Un altre fadri, qu' es petit, té nás de lloro; pero no de lloro mut, sino de lloro més xerraire que 'l mateix Castelar ó qu' en Romero Robledo.

¡Oh, y ara que hi penso! N' ha un de fadri, petit com una nou, que fa mans y mánegas per substituir á 'l qu' ara es més que tots després de 'l senyor Galipau y que potsé ho hauria lograt, sino fos que no pót manejà 'l rem de 'l perol de 'ls turrons sense posar'hi un escambell, ni arriba á abocar la casseta de 'ls bolados. Pero aquest es apte per carmelos y en especial per embolicarne, perque ell en aquell punt sempre *embolica que fa fort*.

A 'l quart fadri sempre 'l veureu á *la porta*. Més sembla un porter qu' un de 'l obrador. Quant va entrar, ja 'l senyor Galipau va saber que per terra, en una de las casas de la seva barriada, hi havia hagut trencadissa d' ollas de sucre candi y escampall de *cargolillos* de paper d' aquells de la barreja que tenen versos com aquest:

Per 'na á la Barceloneta
la roba la porta neta,
ó versos d' amor en castellá com:

*¡Oh, fiero amor inocente,
ampárane de repente.*

Y 'l senyor Galipau va pensar: *¿entén en cargolillos? Donchs farà la barreja.*

Describimne un altre y veurem que 's fa fer *plassa* quant passa: es molt ceremoniós: l' obrador li sembla 'l Congrés: sempre diu á tothom *Su Señoría* va y *Su Señoría* vé, *Su Señoría* per dalt y *Su Señoría* per baix, y mentres sembla que ab tant *Su Señoría* 'ls vulga *ensabonar* ab salameria, com que vòl plantar botiga (encara que de moment no siga més que de comestibles), qui va ensabonarse va ser ell quedantse á baix preu una partideta d' uns quans quintals de sabó que, segons se diu, eran de matuta. Pero jo aixó no ho afirmo, perque també podrían ser malas volensas.

Donchs aquells tipos, junts ab un altre vingut de Camprodón y ab un que volta passar com lo més delicat de tots perque un cop va estar á punt de ser representant de 'ls fadrins confiters de Tarrassa ab motiu d' una *huelga* y que no ho va lograr perque tenia un cervell de roca (que no es com cristall de roca), eran los principals de 'l obrador; y junt ab altres, entre ells un que feya còrrer molt l' esti-ora d' una manera maquiavèlica y qu' havia estat sastre, pero que retallaba milló ab la llengua qu' ab la mà, van fe' allí una conxorxa, ó més ben dit, varen juntarse formant una creuhada contra 'l senyor Galipau per mirar si, apa-

rentant servirlo be y ab desinterés—algún fins deya que treballaba de franch; pero ¡cà! era mentida—arribarián en poch temps á fers'hi cada hui d' ells un parell de casetas pèra viure'hi tranquilament quant los hi vingués á tom retirarse.

La qüestió es que entre tota aquesta especie d' ajuntament, va resultar que eran una potencia de mil dimonis. Per 'xo l' amo de vegadas deya:—*Jesús, María, Joseph! Ilumineume perque 'ls pugui despatxar avans de 'l plasso convingut.*

Perque es de saber que 'l senyor Galipau, creyentlos intalxables, los hi havia firmat contracta, per tenir la seguretat de fer ventatjosa competència á 'ls famosos Oliver, Font y demès *dolsaires* d' aquell carrer que si no fòs tant estret... seria més ample.

Per'xo desitjava trasladarse á 'l carrer de 'n Petritxol y posarhi un establiment ab tal grau d' adelanto, que 'ls *dolsos*, un cop fets, passarian á la panxa de 'ls compradors per un sistema modern y mágich *galipauhesch* que ja s' usa en petita escala en la Xina, Seca, Meca y Vall d' Andorra.

Aixó era la seva gran idea, y 'l capificaba tant, que pensant en ella y en los mals de cap que li donaba la seva *cara* meytat, tenia una clepsa com un bombo, perque 'l pobre confiter la portava plena d' ideas... y de banyas.

Lo senyor Galipau, ocupat en aquesta *gran idea* industrial y per la *petita idea* familiar, no anaba gayre á 'l obrador: aixís es que 'ls fadrins feyan de las sevas y tenian temps de parlar á sus anchas.

—Mireu—deya 'l Mingo:—jo crech que l' amo, ara ab la muda vòl posar sempre un retén de bombers d' uniforme, perque aixís diu qu' entraran més compradors veient qu' encara que 's calés foch á 'l obrador no hi hauria cap perill per ningú.

—Si; pero no 'ls vòl d' uniforme—digne 'n Joseph Maria, qu' era encarregat de 'l consum de 'l carbó:—dé carn y ossos los vòl,

—Be, tu cuidat de tu, prou feyna tens per véurer si farás passá 'l carbó que gastem, sense que pagui dret, que 't sabés ficar a la butxaca.

—¡Ah, no! ¡seré tant tonto! ¡No 'l pagaría á 'l Gobern! Donchs ara 'l cobro jo: ell no hi pert res y jo 'n surto guanyant.

—Per'xo us vull demanar que li aconselleu que jo fassi 'ls uniformes de 'ls bombers.

—¿Qué 't pensas que serán bombers de sucre?

—De carn, prou que ho sap: per'xo 'ls vòl fer la roba,—respongué en Joseph Maria II, á qui deyan 'l *Fart* per no confondre'l ab l' altre Joseph Maria de 'l carbó.

—¡Hola! en Set-ciencias ja hi fica la cullera. Remena, remena 'ls turrons tu, que prou t' agradan;—digne en Francisquet que feya carmelos y 's llepaba 'ls dits que tenia bruts de pendre 'l punt.

—Tu llepa y calla—'l fadri major respongué tot gronxant la payna y tirant una rumiolada de sucre á las atmetllas.—Si jo vull los farà 'ls trajes, ja ho sabs.

—Vés que hi dius, Aurelio—contestá un altre que fa poch hi treballaba per recomendació d' un tal Cirilo.

—¡¡Uy!! plassa á *Su Señoría*... A mi no m' emboliqueu: ja tinch prou feyna en procurar, ja que tinch 'l pare arcalde, qu' empedrin lo carrer ahont plantaré botiga.

—¿Ton pare arcalde?—anyadí 'l de la porta car-golant cargolillos.—No ho es més que de 'l seu barri.

—Pero per 'xo puch dir que tinch lo pare arcalde.

—Pero 'l senyor Galipau, ab tot y aixó, no t'ha encarregat pas las banderas per la fatxada 'l dia qu'obrirem l' establiment de 'l carrer de 'n Petritxol. Lo senyor Galipau va témer que l' engalipariás.

—Y ara ho farás tú, Benet, perque sino obra l' ull, n' hi endossarás de las que t' ha fet fe 'l teu protector, en Cirilo, que deuen ser pintadas al colors de confiteria.

—¿Qué vols dir?

—¡Be, no us baralleu!—va dir l' Adolfo, enca-rregat de 'ls bolados, abocantne una cassetada.

—Tu no t' hi fiquis: ell fará las banderas: tu seguirás tuydante de 'l consum de combustible; en Mingo farà 'ls vestits que desitja: 'l Fart enten-drá 'm negocis de l' herba per fe 'ls aixarops d'estacamaquí; aquell seguirà ocupant la porta; en Francisquet, mentres jo no 'm mogui, continuará en son puesto: cada hu que fassi la seva, que jo no diré re a ningú; y així tots menjarem à costa de 'l pobre Galipau; y com que farem soroll fent poca ó moltí feyna, y ell ara per ser Nadal també guanya-rà algún quarto ab la venda de turrons y neulas, no notarà nostras malifetas y encara potser pas-sat festas nos farà fer un tiberí à ca 'l Afartapobres, perque ja sab que som fadrins de gana y molta barra.

—¡Ben dit, noy! ¡Viva la ganga!—digué en Martí, mitj endormiscat de perdrer la nit per haver torrat la *fruta* pe 'ls turrons d' Alicant qu' esta-bin fent.—Y quant sigueu à 'l tech, jo ja 'm que-daré de majordom, si no es per gayre.

—L' amo! exclama tot d' una 'l de la porta.

Y tots se posan à treballar de ferm, uns en lo perol, l' altre en la payna, aquell fent neulas, l' altre en los aixarops, en Francisquet fent carme-los, etc., etc., mentres que 'l Tarrassench (que s' havia entretingut fins llavors escribint colaboració per un setmanari humorístich) s' aixeca y comen-sa com si passés revista de la feyna de 'ls seus companys.

Y aquí acaba la primera part:
la segona dijous, no pas més tard.

A. PAICOCÀ.

Repertori de fora

Reus 26 Desembre 1892.

Aquesta setmana s' han estrenat 'n lo Fortuny *El Molinero de Subiza*, *Los Secuestradores*, *Los Baturros*, *Boccaccio*, y *El salto del Pasiego*.

En la primera, que surtí molt ajustada, 's distingiren notablement la senyora Nalbert y 'ls senyors Navarro, Constantí y Grajales.

De la segona sols diré que proporcioná un èxit à tota la companyía, sobressurtint los senyors Constantí, Grajales y Esteve.

En *Los Baturros*, inimitables la simpàtica tiple cómica senyora Romero y 'l primer espasa senyor Constantí. Lo segón tenor cómich senyor Esteve, requetebien.

Boccaccio, sigué ab justicia moltíssim aplaudida valguent una ovació à la tiple senyora Sola per

l' acert ab que interpretá la part de protagonista.

La senyora Nalbert feu una *Fiameta* superior. Los demés bé, particularment lo baix senyor Martínez.

En *El Salto del Pasiego* 's notá desseguida l' excellent direcció de 'l senyor Constantí y 'l carinyo ab que l' havian estudiad tots quans artis-tas hi trevallan coros inclusius.

Excuso dir que la orquesta cumpleix perfecta-ment y que molts de 'ls aplausos corresponen a 'l senyor Peydió.

¡Ah, me 'n descuidaba! La empresa continua posant totas las obras ab tal propietat y riquesa que... *pedir más sería golleria*; fentse mereixedora de 'ls mes entusiastas aplausos.

Girem lo full.

L' ORELLUT, con tothom anomena á 'l célebre Prius, sembla qu' hagi perdut per complert lo sen-deri.

En la última sessió la majoria apoyantse en una disposició de 'l senyor Gobernador interí, acorda, ab caràcter urgent, deixar cessants à alguns empleats que no són de la seva confiança, y reposar en sos destinos à altres despatxats per la *quadriga conservadora* quant entraren à la casa de la ciutat; y à pesar de lo de *caràcter urgent*, aquesta es l' hora que l' infelís Borrego no ha firmat los nous nombraments, perque—segons diu—no l'hi ha donat la gana.

Pero sabem de sobra qu' aquí hi ha *gat amagat* y que la *má negra* s' imposa á 'l tonto arcalde: y aquell *gat amagat* es lo monument à Prim y la *má negra* los *bronxistas* Folguera y Gallissá, quins s' han proposat inaugurar l' esmentad monument durant l' imperi del *Payo orellut*, à fi de tapar l' expedient, (cosa que no lograrán.)

Y com que l' adagi diu qu' à cada porç li arriba 'l seu sant Martí, à aqnest parell d'... Euse-bios també 'ls arribara (y més prompte de lo que 's creuen,) lo dia en que tindran de tragarse la purga que s' està preparant pèra ferlos tréurer aquella *frioiera* de prop cinch toneladas de bronze que van *distreure*.—J. A.

~~~
Arenys de mar, 27 Desembre.

Dos funcions, dos *llenos*. La veritat es que la Empresa que té 'l Teatro Principal s' ho mereix, puig no perdonar gasto ni sacrifici per representar las obras ab la deguda propietat. Los *pastorets* que 's feren ahí nit y per la tarde de Nadal, foren po-sats en escena ab una riquesa de detalls admira-ble, mereixent un aplauso lo Sr. Senties, director de la part musical y D. Félix Mas del bailables. Entre 'ls actors se distingiren los Srs. Berenger, Llorens, Mas, Pena y Mas Vidal. Los coros accio-nant bè y cantant millor. Se coneixia estaban ben dirigits.

En 'l Ateneo estava en projecte per la diada de 'ls Ignocents una gran funció de broma: pero, degut potser à que alguns aficionats se tiraren los *bartidors* a 'l cap, l' ignocentada se feu avans d' hora y à *telón corrido*.—VENTURA SERENO.

Repertori extranger

Desde Buenos Aires.

Senyor Director de LO TEATRO CATALÁ: Ja sé que ha comogut à tot Barcelona una desaparició repentina y misteriosa de desde Setembre. Veig que 'ls diaris ne van plens.

Pèra tranquilitat de 'ls coneguts y de tothom, y à fi de que la policia posada en mohiment desusat no peidi 'l temps buscantme, ni 's puga atribuir ma falta à un suïcidi, la conciencia m' obliga à escriurerli aquesta carta que li agrahiré fassi pú-blica à tota pressa.

Duenyo d' uns quans millions arreplegats en lo canal de Panamá, váreig embarcarme lo mes passat en un yacht fet exprés à ca 'n Wohlgemuth, desterrantme voluntariament, per pòr de ser víctima de robo y assassinat, (cosa tan freqüent en aqueix país), y he fixat ma residencia en la capital de la República Argentina instalantme en l' hotel més luxós, resolt à passar los anys que 'm quedin de vida à tall de *Nabab*.

Los salons de casa mèva (y sèva) son centre de reunió de's magnats argentins, y, en sols dos mesos que aquí 'm trobo, he enfonzat à n' en Castells que à 'l costat meu no es ningú.

Ab lo president de la República prenem thé ab llet cada demàt sòta la parra de la eixida de 'l palacio; y ab los demés ministres fém lo burro cada tarda en la galeria que dóna a'l hort de 'l darrera.

Sòch l' únic personatje d' aquet país que 'm puch estar sentat ab una cama sobre l' altra durant las recepcions palatinas; y no hi há cap dona de la aristocracia que no m' hagi tocat la barbeta. M' han ofert títols nobiliaris; pró vosté ja sab lo meu caràcter,

Tinch pensat fer construir una dotzena d' hotels pe 'ls amichs que vulguin venir à vinre' aquí ó à passarri temporadas, y espero que ho fará present aixís á 'ls companys de lletras que no 's guanyin gayre la vida (que deuhen ser molts) y à 'ls companys de café que 's passejin encara sense col·locació (que serán bastants).

Ademés, com que à la cayguda de 'l actual Gobern no 'm podré excusar d' acceptar la Presidència de la República, 'm proposo formar un ministeri ahont hi estarà vosté y 'ls set ó vuyt més intims de la colla que vulguin encarregarse d' una cartera.

Aquí coneixerà qui sòch jó: en aquets cassos es quan se coneixen los verdaders amichs.

Esperant, donchs, 'm contesti de quin ministeri vol encarregarse quant vingui 'l dia, y quins serán los que 'ls vindrá bé formar *gabinet* ab mí, s' ofereix de vosté servidor com sempre

J. BARBANY. (PEPET DE 'L CARRIL).

P. D.—Digui à la dona y à la canalla de casa que, quant vinguin en lo primer tren que puji per mar, no 's descuydin de durme las sabatillas y 'l casquet, que lo trobarán sota de la calaixera de 'l recibidor.

Reunions particulars

LA JUVENTUT.—Lo dilluns passat va donar-se una funció dedicada à 'ls *ignocents*, composta de la humorada macarrónica *¡¡Fatalitat!!* en la que van tenir ocasió de divertir à 'l públic la *signora Matildini* y 'ls *signors Balmazini*, *Viñasini* y *Villesconi*.

ROGER DE FLOR.—També doná dilluns à la iarde una funció d' *ignocentada*, ab lo capritxo *L' home de 'ls nassos* y la italiana *¡¡Fatalitat!!* ahont la concurrencia, més ó menos *ignocenta*, va tenir ocasió d' ensenyuar las dents ab las sevas riallas, que era lo que 's tractaba de demostrar.—S.

LA BRUJA (Olimpo).—Un altr' obra de 'n Pitarra s' ha donat á l' escena: *Las francesillas*, alcançant lo bon éxit de sempre, gracias à 'l carinyo que demostraren tenir en son desempenyo las senyoretas Puchol y Panadés y los mimats aficionats senyors Marxuach, Vidal, Martí, Dey y Parés.

CLARÍS.—Molt favorescuda 's vegé diumenge passat aquesta distingida societat, ab motiu de darshi la comèdia *Bruno el tejedor*, la qual obtingué una execució bastant acceptable, sortintne ayrosos la senyoreta Ogas, y 'ls senyors Bové, Mojist, Mallorquí, Fages, Massóns y Pintó.

En l' intermedi de 'l primer à 'l segón acte, 'l senyor Mallorquí recitá la poesía, original de son malbaurat pare nominada *¡Desperta ferro!*, essent unànimement aplaudit.

Pròximament s' estrenarà en dita societat la comèdia *Mi única aventura*. Hi ha 'n darém compte.—F. A.

CASSINO ARTESÁ (Gracia).—Lo dia de Nadal tingué lloch lo benefici de 'ls cinch socis aficionats senyors Camps, Callis, Cabré, Villar y Reig.

Atestada de carn humana la sala d' espectacles, 's posá en escena lo gaandiós drama *Guillermo Tell*, distinxintse especialment la senyoreta Casao, la senyora Rodés (P.) y 'ls senyors Camps, Cabré, Villar, Duart, Reig, Galindo y Soro.

Acabat lo drama 's posá la saisuela *Las Campanadas*, que tingué un bon desempenyo, anant molt be 'l duo de 'l *Pica pica* cantat per la senyoreta Casao y 'l senyor Villar.—CELESTÍ TORRENS.

Saló de descans

Ahir 's treballaba à tota pressa à reconstruir la cova de 'l carrer de Perot lo lladre, perque avuy s' hi ha de tenir una reunió à la que assistirán de deu à cinquanta mil personas, que volen protestar de la poca claror de 'l gas de 'ls carrers de la noble ciutat de 'ls comptes de las antigas èpocas de la gloria de la historia de la patria de 'l autor de las quatre barras de 'l escut de la noble comarca de la que es capital la noble ciutat de 'ls comptes de etc., etc., etc., etc.

—Se diu, y estará escrit aviat en los papers públichs, que D. Angel Soler y Hubert, D. Frederich Guimerà y... D. Francesch Riera y Bertran y don Joaquim Ubach y Hortet, s' han compromés y juramentat per escriurer un' obra que no será obra ni drama, ni comèdia, ni saynete, ni tragedia, ni parodia, ni entremés, ni cosa que se li sembli, sino que será una sanfayna, pèra estrenarla com pedra angular de 'l nou Teatro Català, precisament d' aquí a un any.

Los finals d' acte s' han encarregat à 'l Noy de Tona y à Yerabò.

La companyia que la estreni encara s' ha de inventar. Se buscarán actors que parlin ab los peus.

—La industria progressa. No trigará gayres días à arribar l' home de 'ls nassos. Sembla que porta un projecte qu' assombrará à 'l mòn. En la seva botiga de 'l Pla de Palacio vendrà sabates fetas per sastres y levitas treballadas per sastres. També vendrà pá pastat de mà y menjat avuy.

—No ho diguin; pero 's diu que anirem tan be, que 'l diari ho porta.

—Sembla qu' ofereix grans dificultats lo nombrament d' un Ajuntament bo. De manera que potser, no pogueren nombrar un, s' optarà per nombrarne dos, y aixís després s' escullirán de 'ls dos la meytat de regidors menos dolents, que constituirán lo futur Municipi bo.

Serà un Ajuntament à tatx, com los melons.

Ja sabem los noms de 'ls elegits; pero están encara tancats ab pany y ab tres claus... dinals.

—L' any vinent se farán las professons de la Setmana Santa per Corpus y las de Corpus per la Setmana Santa.

Aixís ho han acordat lo Czar de Russia y l' emperador de la Xina.

—Desd' avuy en avant quant plogui fará sol, y quant fassi sol estarà nívol. Aixís ho ha disposat el monstruo de la edad presente.

CONSTRUCCIÓ DE TEATROS

**Servey complert
y bò pera guardarropias,**

*Per informes y detalls
dirigirse á l' carrer de Estruch,
11, fusteria.—BARCELONA*

PERRUCAS Y POSTISSOS

de tota classe, pèra TEATROS

GRAN SALÓ

PER' AFEITAR, RISSAR Y TELLAR CABELLS
EN LA PERRUQUERÍA

DE VICENS GARCIA

Conde del Asalto, 6, principal

Casa establecida desde 1840

ORQUESTA DE 'LS CATALANS

DE LA QUE FORMA PART

lo notable concertista de violi
sеньor Badía,

DIRIGIDA PER

D. ROMUALDO ZUBIELQUI

PER' AJUSTOS DIRIGIRSE:

Carrer Hospital, 102, 4 rt, Barcelona.

ACEITE DE BOMBAY

Cuantas y cuantas personas se hallan postradas en el lecho á causa de un dolor reumático, nervioso ó inflamatorio, viéndose privadas de hacer el más mínimo movimiento, sufriendo los más agudos dolores! ¿Qué no darían para alejarlos radicalmente? Pues aplicaos el *Aceite de Bombay* compuesto de yerbas aromáticas y estad segurísimos que á las tres ó cuatro fricciones, quedareis curados completamente por agudos, crónicos, continuos, intermitentes, superficiales ó profundos que sean.

Salvador Aisina, Pasaje Crédito, 4; Vicente Ferrer y C.ª Princesa, 1.

Véndese en las principales farmacias de España y Américas.

Á CASARSE TOCAN

Per 28 duros un moviliari: un llit de Viena, (matrimoni) un somnier, una calaixera, 12 cadiras, una taula de nit, una de centre, una de menjador y un mirall.

Ademés hi ha un gran surtit de tota classe de mobles: llit de Viena y sumnier 26 pessetas, y de matrimoni, 40 pessetas.

Carrer Nou de la Rambla, 25.

L' ANFORA D' OR, DE ARNAU Y FERRER

Carrer de la Cucurulla, 5. — **BARCELONA**

Objectes artístichs de barro.—Adornos de salons y jardins—Objectes de fantasía pèra regalos—Rajolas incrustadas—Baldosas grabadas en colors—Relleus ab fondo mosáych romà, artificial, ab diferents colors barnissats á l' foch.

Fabricació especial de la casa en aquet nou ram d' industria.

Nota: Se donan llisos de flors, grabat y pintura.

SANTASUSANA

Máquinas pèra cusir, Máquinas de fer mitja, Aparatos pèra pendrer dutxas.

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller per' adobar tota classe de máquinas. Se ven á plassos y al comptat.

Carrer de'l Carme, núm. 33.—Barcelona.

LLUNAS ASSOGADAS PER' MIRALLS

→ DE ←

ORTEGA Y BADÍA

Depòsit de Cristalls, Baldosas, Baldosetas, etc.

Teléfono núm. 1397

Carrer de la Comptesa de Sobradiel, núm. 3

BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

— DE —

Francesch Pérez Pol

Carrer de Roig, núm. 24, entresuelo.

CORBATHS

Corbatas perfectas,
Bonicas, baratas;
La mes antigua
Fàbrica d' Espanya.
Comprin las corbatas
A ne l vint y set
Carrer de Fernando,
Frete de Sant Jaume.

JOAN AYRE

Magatzem de Música, Pianos é Instruments

Fernando VII, 53.—**BARCELONA**

ARXIU LÍRICH-DRAMATIC

BONNIN HERMANOS, VIDRE, 2, 4t.